

ת"פ 11981/04/12 - מדינת ישראל נגד מאהר אבו אחמארב

בתי המשפט

בית משפט השלום קריית גת

ת"פ 11981-04-12
26 פברואר 2014

בפני: כב' השופטת בכירה רובין לביא

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מאהר אבו אחמארב

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד - ענבל אביב

הנאשם - בעצמו ובא כוחו עו"ד - אבו האני

ק. מבחן גב' קוגן

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון שכלל תיקון מהותי בכתב האישום, בכך שבתאריך 4.4.12, שעה 02:40, במשק במושב איתן השייך למר ביטון, גנב בצוותא חדא עם אחרים טרקטורון אותו דחפו עד לפרדס, חיברו באמצעות שרשרת לרכב פרטי, תוך שגרמו נזק בזדון למתנע וקרעו את חוטי ההתנעה. הטרקטורון הובילו לחצר ביתו של הנאשם שם נתפס. עבירות שבל"ר וחבלה בזדון לרכב.

עלפי ההסדר נדחה לקבל תסקיר, כאשר הסניגור טען לאי הרשעה והתביעה להרשעה ורכיבי ענישה נלווים.

נתקבל תסקיר ממנו עולה הנאשם בן 23, נשוי, ללא ילדים, גר בלקיה, וכיום עובד כנהג בחב' הסעות נתיבי שוקת בבעלות אביו. הוא השלים 12 שנות לימוד, אך לא זכאי לבגרות. לא היו בעיות משמעת בלימודים, למרות שהוא עבד במקביל ללימודיו התיכוניים. הוא עבד שנתיים בחנות לממכר חומרי בניין, לאחר מכן במפעל בשדרות והחל לעבוד כנהג. הוא מעונין להוציא רישיון נהיגה לרכב ציבורי, אך פתיחת תיק זה מנעה זאת ממנו. לטענתו, אם יורשע, לא יוכל לקבל רישיון על רכב ציבורי, אוטובוס.

באשר לעבירה טען כי הבחין בטרקטורון כאשר נסע לבקר חבר וחזר עם אחיו ברכב מבלי שהשקיע מחשבה על ההשלכות של המעשה והמחיר העונשי. כיום מביע חרטה. שירות מבחן התרשמו כי יש לו יכולות תקינות וכי חינכו אותו על מערכת ערכים נורמטיבית שומרת חוק ואף מסוגלת להתמיד במסגרות לימודים ותעסוקה וכי העבירה אינה מאפיינת אורח חיים בדרך כלל. ההסבר שניתן על ידם כי הינו כי באותה תקופה לא עבד ותפקודו היה בעייתי. הנאשם עצמו מתאר זאת התנהגות ילדותית, בהיותו "ילד". המעצר וההליך המשפטי היוו גורם מרתיע מציב גבולות. משכך, שירות המבחן ממליצים לבטל ההרשעה כדי לאפשר לו להוציא רישיון על רכב ציבורי ולהסתפק בצו של"צ בהיקף של 220 שעות, בעוד התביעה מתנגדת ועומדת על הרשעה ועונשים נלווים לאור חומרת העבירות. התובעת טוענת שלא מוכחת ספציפי אפשרות של פגיעה עתידית בתעסוקה, בעוד הסניגור הציג לבית משפט בקשה שהוגשה על ידו בעבר באוגוסט 2013, להוצאת רישיון רכב ציבורי ואשר נדחתה בשל פתיחת תיק זה.

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נ' שמש**, (פ"ד נ(3) 682) פסק בית המשפט העליון בעמ' 683 כי:

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל. הסמכות הנתונה לבית המשפט להסתפק במבחן מבלי להרשיעו בדין, יפה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שימוש בסמכות הזאת כאשר אין צידוק ממשי להימנע מהרשעה מפר את הכלל. בכך נפגעת גם שורת השוויון לפני החוק".

על הלכה זו חזר בית המשפט העליון, מפי כבוד השופטת א' פרוקצ'יה, בע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוני**, (פ"ד נד(3) 685, 689):

ההמנעות מן ההרשעה הופכת, כמובן, באופן תיאורטי לקשה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר ... כאשר מדובר בשורה של עבירות חמורות ... הופך עניין התחליף לענישה המצויה, לנושא קשה עוד יותר ליישום". [בר"ע 432/85, רומנו נ' מד"י, (תק-על 85 (3) 737)].

בבואו לשקול את האפשרות של הימנעות מהרשעה, מצווה בית המשפט לשקול גם את הצורך **בהרתעה אפקטיבית** של עבריינים אחרים, ואת האינטרס הציבורי (ע"פ 2083/96 הנ"ל בענין **כתב** (פד"י נ"ב (3) 337, 341); ע"פ 2669/00 הנ"ל בענין **פלוני**; ע"פ (מחוזי ת"א) 1134/94 הנ"ל, וע"פ 1356/94 **מדינת ישראל נ' ג'ורג'** (לא פורסם).

בעבירות חמורות, חייב בית המשפט **"להטביע חותם פליליות"** על ידי הרשעת נאשם, שאם לא כן עלול הוא להעביר מסר הפוך מן המתחייב, כאילו מדובר בעבירה שהיא "נסלחת" [ע"פ 419/92 **מדינת ישראל נ' כהן**, (פ"ד מז(3) 821, 835)].

המשנה לנשיא, כבוד השופט ש' לוין, פרט **בהלכת כתב** (ע"פ 2083/96 הנ"ל), **קווים מנחים, שאינם ממצים, להימנעות מהרשעה, ככל שמדובר בהיבט השיקומי של הנאשם, ואלו הם:**

(א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם;

(ב) מהי חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה;

(ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד;

(ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים;

(ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות;

(ו) האם ביצוע העבירה על-ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית?

(ז) יחסו של הנאשם לעבירה, האם נוטל הוא אחריות לביצועה; האם הוא מתחרט עליה;

(ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם;

(ט) השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם. " (שם, בעמ' 334).

במקרה שבפני מדובר בבחור צעיר, שכיום מלאו לו 23, שעברו נקי. מדובר להתרשמותי אכן בהפעלת שיקול דעת לקוי, בתקופה שלא נמצא במסגרת. הוא בן למשפחה נורמטיבית, לא קיימת מצוקה כלכלית, לאביו יש חברה ועובד בחברה. יתכן ומדובר במרד הורי, אך בינתיים שולב כפי הנראה בהצלחה במסגרת תעסוקתית ומעונין להתקדם. כפי הנראה רוצה להיות עצמאי ולא לעבוד בהיותו כפוף לאביו, ולכן הגיש בקשה לקבל רישיון לרכב ציבורי, הבקשה נדחתה בשל תיק זה. מדובר באפשרות פגיעה ממשית באפשרות תעסוקה עתידית. מכאן ולאחר ששמעתי כי שותפו הקטין עניינו הסתיים ללא הרשעה וללא צו, לאחר שפיצה בעל הטרקטורון בסך של 750 ₪, מצאתי לאמץ את המלצת שירות המבחן.

יצוין כי גם בית משפט עליון הכיר בהתייחסות עונשית מקלה בבגיר-צעיר, בדומה לנאשם, שעבר המעשה מתוך ילדותיות וחוסר שיקול דעת בוגר.

בית משפט עליון בע"פ 7781/12 בעניינו של פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 3.6.13. באותו עניין יש התייחסות להשפעת הגיל על מדיניות הענישה. המחוקק התייחס לקבוצת בגירים צעירים בכך שקבע חובה לערוך תסקיר בטרם גזירת עונש מאסר על נאשם שטרם מלאו לו 21 וחוק הנוער קובע חובת מאסר במעון סגור שהוא בעל מאפיינים טיפוליים שיקומיים ובה ניתן לרצות מאסר עד גיל 20. בתיקון 113 סעיף 40 יא' (1) לחוק העונשין קובע כי יש להתחשב, בין היתר, בקביעת העונש בגילו של הנאשם. מדובר בכללים הבנויים במתכונת מדורגת עד גיל 12, שאין בה אחריות פלילית, מגיל 12 - 18 אף שיש בה אחריות פלילית, מדובר בקטין ולכן יש מסגרת דיונית מיוחדת ותפיסה שיקומית. מעל גיל 18 המסגרת היא רגילה ללא תלות בגיל, אך יש ליתן משקל לגיל במסגרת העונש, ענין הנתון לשיקול דעת השופט.

בית המשפט התייחס לכך שקבוצת הבגירים הצעירים מהווה חלק משמעותי ביותר מכלל הנאשמים, מעל 20 אחוז מסך המורשעים. לגבי גילאי 19 - 24 פי שניים מעל המספר הכללי באוכלוסיה, בעיקר לגבי אלו שנמצאים בטווח הגילאים

שבין 17 ל- 19. בית המשפט מתייחס לשיקולי התפתחות ובגרות והמחקרים המראים כי גיל 18 אינו מהווה נקודת מפנה מוחלטת מקטינות לבגרות, בעיקר נוכח שינויים חברתיים בעשורים האחרונים שהובילו להארכת תקופת ההתבגרות ולחירות מוגבלת של אדם צעיר המובילה צעירים להיקלע לנסיבות ללא בגרות נפשית המאפשרת התמודדות עמן.

יש מחקרים שהראו כי המניעים לביצוע העבירות בקבוצה זו דומים למניעים של קטינים, כולל לחץ חברתי והתחברות לקבוצות עברייניות. כמו כן, יש להליך ההתפתחות משמעויות קוגניטיביות נירופסיכולוגיות. מחקרים מהם עולה טשטוש של הגבול בין קטינות לבגרות, כגון, שהמוח ממשיך להתפתח בהתייחס להפעלת שיקול דעת ושליטה בדחפים עד גיל 25 וחוויות אופייניות מהוות זרז להתפתחות קליפת המוח האחראי על התהליך הקוגניטיבי - התנהגותי, וכן מחקרים שקבעו כי הנטייה לקחת סיכונים ולפעול בקלות דעת ופזיזות אופיינית במיוחד בקבוצה זו. כמו כן, יש התייחסות להשפעה של מאסר על קבוצת גיל זו, שיקול בלתי נפרד משיקולי ההתפתחות שכן הקושי בנשיאת מאסר נובע בעיקר ממאפיינים התפתחותיים קוגניטיביים של הקטינים ויש קווי השקה רבים בין קטינים לבין בגירים - צעירים, המובילים למסקנה שיש לבחון השפעת המאסר גם על בגירים הצעירים תוך התחשבות בגילם. הנזק הפסיכולוגי שגורם מאסר על בגירים-צעירים חמור מהשפעתו על בגירים מעל גיל 25 ודומה בהרבה להשפעה על קטינים. כמו כן, פוגע בסיכוי של הבגיר- הצעיר להמשיך בתהליך ההתבגרות ומקבע דפוסים פסיכולוגיים -קוגניטיביים.

באשר לשיקולי שיקום, עד גיל 21 מדובר במטרה העיקרית של התסקיר וזאת בטרם יגזר דינו של בגיר -צעיר למאסר. יש להעניק משקל נכבד לפוטנציאל השיקומי העולה מהתסקיר, שכן שיקולים אלה מקבלים משנה תוקף ככל שגילו קרוב לגיל הקטינות ופרוסים כל חייו לפניו. מבלי לקבוע יתדות צוין כי נראה שלקבוצה זו יש ליחס משקל גבוה יותר, בדומה לקטינים, להמלצה של שירות המבחן לשלב הנאשם במסגרת שיקומית, אף שהשיקולים אינדיווידואליים ולעיתים יש לבכר שיקולי הרתעה וגמול על שיקולי שיקום. מדובר במדיניות שאומצה במדינות רבות: ארה"ב, גרמניה, שוודיה, אוסטריה פינלנד ושוויץ. יש מחקרים שראו כי קיים קשר סיבתי שלילי על פיו מאסר ראשון לא רק שאינו מרתיע, אלא בסבירות גבוהה מביא למאסרים נוספים ולרצידיביזם.

לאור האמור, אני מורה על ביטול הכרעת הדין המרשיעה מיום 3.7.13.

ניתנה והודעה היום כ"ו אדר תשע"ד, 26/02/2014 במעמד הנוכחים.

רובין לביא, שופטת בכירה

גמר דין

עמוד 4

לאור האמור לעיל, אני דנה את הנאשם לעונשים הבאים:

1. פיצוי למר ביטון ע.ת. 2, בסך של 750, ₪ שיופקדו בקופת בית המשפט תוך 30 יום. אם לא יפוקסו, יגבו כקנס. יש להמציא פרטים של מר ביטון לצורך העברת הכסף לחשבוננו.
2. אני מטילה על הנאשמת לבצע 220 שעות שירות לתועלת הציבור במסגרת חטיבת ביניים בלקיה, בהיקף שלא יפחת מ - 6 ש"ש בפיקוח שירות המבחן.
במידה ויש צורך בשינוי מקום ההשמה, שירות המבחן יעשה כן וידווח על כך לביהמ"ש.
מוסבר לנאשמת כי אם לא ת/יבצע עבודות השל"צ במלואן, ניתן יהיה להפקיע הצו, ולשוב ולגזור את דינו/ה לרכיבי ענישה נוספים.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ"ו אדר תשע"ד, 26/02/2014 במעמד הנוכחים.

רובין לביא, שופטת בכירה